

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8S/118/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7020200525
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Bystrianská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7020200525.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Bystrianskej a členov senátu JUDr. Petry Vysaníkovej a JUDr. Radovana Turčika, v právnej veci žalobcu: Z. O. K., bytom Y. G. Č.. X, S.Á. E. K., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Košice, so sídlom Murgašova č. 3, 040 01 Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 10. júna 2020, č. KaKE/7863/2020, ČRZ: 67326/2020, takto

rozhodol:

I. Žalobu **z a m i e t a**.

II. Účastníkom právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaKE/7863/2020 ČRZ: 67326/2020 zo dňa 10. júna 2020 ako príslušný správny orgán podľa § 1 ods. 1 a § 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) a § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z., o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej iba „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci označenej v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. V odôvodnení po citácii ustanovení § 3 ods. 1 písm. a/ až e/, § 4 ods. 1 písm. i/, ods. 2, § 6, § 6a, § 6b ods. 2 a § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci a § 2 zákona č. 601/2003 o životnom minime uviedol, že žalobca na preukázanie svojej príjmovej situácie v posudzovanom období mesiacov marec až september 2017 predložil potvrdenie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 8. septembra 2017 o výške starobného dôchodku, podľa ktorého mal v uvedenom období vyplatený starobný dôchodok vo výške 387,30 eur mesačne, a ako samostatne zárobkovo činná osoba predložil aj fotokópiu účtovnej závierky v jednoduchom účtovníctve k 31. decembra 2016, podľa ktorej mal vyššie výdavky ako príjmy. K svojim majetkovým pomerom uviedol, že je vlastníkom nehnuteľnosti používanej na trvalé bývanie, na ktorej je zriadené záložné exekučné právo. K osobným pomerom uviedol, že je rozvedený a nemá nezaopatrené deti. Z uvedeného žalovaný vyvodil, že príjem žiadateľa ako samostatne posudzovanej osoby v mesiaci podania žiadosti o právnu pomoc (september 2017) vo výške 387,30 eur z titulu starobného dôchodku presahuje výšku 1,4 násobku životného minima (t. j. sumu 279,28 eur) ako aj výšku 1,6 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (t. j. 319,17 eur), preto žalobca nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci.

2. Ďalej konštatoval, že centrum môže poskytnúť právnu pomoc aj v prípadoch, keď žiadateľ nespĺňa podmienku stavu materiálnej núdze, ak je to primerané okolnostiam poskytovanej právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, pričom postup centra v takomto prípade stanovuje Usmernenie Centra právnej pomoci č. 2015/2 zo dňa 15. júna 2015, z obsahu ktorého vyplýva, že centrum posudzuje

jednak príjem žiadateľa a zároveň sa zaoberá povahou sporu, teda či v danom prípade skutkový a právny stav veci a okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žiadateľa. Uviedol, že žalobca požiadaval o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci ním označenej na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi č.k.: 11C/104/2013. Po posúdení všetkých okolností žiadanej právnej pomoci, s prihliadnutím na dôvody obnovy konania a výšku sumy, ktorá je predmetom sporu žalovaný vyvodil záver, že v danom prípade neboli zistené dôvody na postup podľa § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Pri argumentácii o nesplnení zákonných podmienok priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci žalovaný poukázal aj na ustanovenie § 4 písm. i/ zákona o poskytovaní právnej pomoci, ako aj § 6 v spojení s ustanovením § 6a , § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci a konštatoval, že žalobca nemá právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti ani s finančnou účasťou, pre nesplnenie podmienok § 2 zákona č. 601/2003 Z.z o životnom minime. Z uvedeného dôvodu sa nezaoberal nutnosťou kumulatívneho splnenia ďalších zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

3. Včas podanou správnu žalobou, doručenou konajúcemu súdu sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania. Namietal, že žalovaný svojim postupom a rozhodnutím vec nesprávne právne posúdil a konštatoval, že nebol dostatočne zistený skutkový stav a preto žalovaný vec nesprávne právne posúdil a v podstate porušil ustanovenia o konaní pred orgánmi verejnej správy. Konštatovanie nesplnenia podmienky materiálnej núdze bez výpočtov , ako navrhoval s odpočítaním jeho výdavkov v podnikaní považoval za neodôvodnené. Namietal porušenie dotknutých ustanovení zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorého bolo povinnosťou žalovaného zo zákonom stanoveného príjmu odpočítať tam uvedené položky a záporný výsledok zohľadniť aj vo vzťahu k dosahovanému dôchodku. Keďže ide o to, že žalovaný neuznal stratu žalobcu v podnikaní a túto mu z jeho príjmu z dôchodku neodpočítal, a keďže ide o ekonomickú otázku žiadal posúdenie otázky súdnym znalcom, ktorý by vec odborne posúdil.

4. V písomnom vyjadrení dňa 28. januára 2022 žalovaný navrhol, aby Krajský súd v Košiciach správnu žalobu žalobcu zamietol v celom rozsahu ako nedôvodnú v prípade, že krajský súd dospeje k záveru o jej včasnom podaní, s poukazom na to, že žalobca napadnuté rozhodnutie prevzal dňa 6. júla 2000 a lehota 15 dní na podanie žaloby uplynula dňa 21. júla 2020. Žalobca podal správnu žalobu dňa 24. júla 2020, čiže oneskorene a súhlasil s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania. K námietkam žalobcu uviedol, že podľa zákona č. 327/2005 Z. z. úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc pritom môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok, a to: že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné ju vyčísliť v peniazoch. Ďalej uviedol, že v súlade s ustanovením § 2 zákona č. 601/2003 o životnom minime, 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavoval v rozhodnom období sumu 294,28 Eur a 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu sumu 336,32 Eur. Žalobca predložil na preukázanie svojej príjmovej situácie za posudzované obdobie mesiacov marec 2019 až september 2020 potvrdenie Sociálnej poisťovne zo dňa 16.9.2019 o dávkach dôchodkového poistenia, podľa ktorého poberal v mesiacoch marec 2019 až august 2019 starobný dôchodok vo výške 406,- Eur. Z čestného prehlásenia žalobcu zo dňa 9.3.2020, vyplýva, že ako samostatne zárobkovo činná osoba výsledkom jeho podnikania v marci 2019 bolo -167,- Eur, v apríli 2019 -201,- Eur, v máji 2019 -188,- Eur, v júli 2019 -311,- Eur, v auguste 2019 -21,- Eur, v septembri -220,- Eur a mal vyššie výdavky ako príjmy a teda mal za dané obdobie nulový príjem z podnikateľskej činnosti, vlastní nehnuteľnosť používanú na trvalé bývanie, na ktorej je zriadené exekučné záložné právo, je rozvedený a nemá nezaopatené deti. V prípade žalobcu teda nebolo potrebné vziať do úvahy príjem ďalšej spoločne posudzovanej osoby. Žalovaný z vyššie uvedeného dokladu (potvrdenia Sociálnej poisťovne) vyplýva, že príjem žalobcu bol nasledovný: - marec 2019 až september 2019 vo výške 406,- Eur a jeho čistý priemerný príjem v období šiestich mesiacov pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (marec 2019 až august 2019) bol vo výške 406,- Eur mesačne a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 336,32 platnú od 01.07.2019, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu o sumu 69,68 Eur mesačne. Na základe vyššie uvedeného a skutočnosť, že žalobca nesplnil podmienku stavu materiálnej núdze, ako jednej z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, nie je potrebné zaujať stanovisko k podmienke, že nejde o zrejmu

bezúspešnosť sporu. Na základe dokladov o príjme žalobcu konštatoval žalovaný, že nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze. K ust. § 6b ods. 2 č. 327/2005 Z. z. podľa ktorého, ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, žalovaný uviedol, že ide o možnosť takúto právnu pomoc poskytnúť, nie povinnosť lebo zákon č. 327/2005 Z. z. žalovanému zveril možnosť voľnej úvahy a rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Pod primeranými okolnosťami s ohľadom na všeobecnú formuláciu zákonného ustanovenia možno podľa dostupnej judikatúry rozumieť to, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a hodný osobitnej ochrany zákonom. Interné usmernenie Centra 2015/2 podľa čl. II ods. 5 konkretizuje, aké sú primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa §6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Za tieto sa považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Žalovaný tomu, že žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 11C/104/2013 uviedol, že z podania žalobcu zo dňa 23.02.2014 - „Vec: odstránenie vád podania“ žalovaný zistil, že žalobca si uplatňuje voči žalovanému: Správcovská firma s.r.o., Spišská Nová Ves, zaplataenie sumy 1.425,30 € titulom vyplatenia preplatkov za roky 2005, 2006 a 2007, ktoré mal žalovaný zdržať na započítanie dlhu, na zaplataenie ktorého bol žalobca zaviazaný rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Co/14/2010-269 (ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9C/44/2005-214). Žalobca sa ďalej domáha sumy 1.214,25 €, čo je suma trov tohto pôvodného konania, na ktorých zaplataenie bol žalobca zaviazaný uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9C/44/2005-301. Žalobca sa domáha, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/104/2013 bol žalovaný (t. j. v predošlom konaní sp. zn. 9C/44/2005 ako žalobca) zaviazaný na zaplataenie týchto trov. Teda v právnej veci, v ktorej požiadal o poskytnutie právnej pomoci, titulom vydania bezdôvodného obohatenia požaduje sumy, na ktorých zaplataenie bol zaviazaný rozhodnutím súdu v inom konaní. Žalovaný preto vo vzájomnej súvislosti posúdilo rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze, ako aj povahu veci, pre ktorú žiada poskytnúť právnu pomoc, pričom dospelo k vyššie uvedenému záveru o neposkytnutí právnej pomoci žalobcovi, pričom zároveň nezistilo dôvody na postup podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z.. Na napadnutom rozhodnutí žalovaný trval, pretože žalobca opakovane namieta nesprávne vyhodnocovanie stavu jeho materiálnej núdze žalovaným, pričom k jeho námietkam už aj v minulosti opakovane zaujali stanovisko ako krajský súd, tak aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktoré ich zamietli a stotožnili sa s postupom žalovaného. Uviedol, že sa tak stalo v obdobnej veci žalobcu v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžk/26/2018 zo dňa 19.11.2018 kasačný súd k totožným námietkam žalobcu ako v predmetnej veci uviedol: „Kasačný súd však tejto námietke vyhovieť nemohol, naopak aj on sa stotožňuje s argumentáciou žalovaného i krajského súdu, pričom súhlasí tiež s poukazom na citované súdne rozhodnutia v predchádzajúcom obdobnom spore medzi sťažovateľom a žalovaným (rozsudok Najvyššieho súdu z 30.03.2016, sp. zn. 10Sžo/3/2016, rozsudok krajského súdu v Košiciach č. k. 10Sp/5/2014-42 zo dňa 07.09.2015). Kasačný súd preto odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a ďalej len mierne rozšíri tam uvedenú argumentáciu. Sporné ustanovenia § 7, najmä ods. 1-4, treba vykladať tak, že sa majú spočítvať jednotlivé dosiahnuté príjmy podľa ods. 1 a ods. 2, to všetko v období určenom podľa ods. 4, čiže za mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť a tiež za šesť mesiacov predchádzajúcich tomuto mesiacu. Príjmom podľa ods. 1 treba zjednodušene povedané rozumieť príjem, ktorý podlieha dani z príjmov, po odpočítaní relevantných tam uvedených výdavkov. Úmyslom zákonodarcu teda bolo, aby sa takto vypočítal akýsi „čistý“ príjem. Pokiaľ výdavky presahujú zdaniteľné príjmy, takýto príjem je nulový, resp. ide o stratu. Zákon č. 327/2005 Z. z. neumožňuje túto stratu započítať voči ďalším príjmom v zmysle § 7 ods. 2 a 3, ktoré nepodliehajú dani z príjmov, ako je práve sťažovateľov starobný dôchodok. Pokiaľ teda definované odpočítavané výdavky presahujú príjem zo sťažovateľovho podnikania, platí, že príjem (z podnikania) podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. je na účely tohto zákona nulový. Fakt, že sťažovateľ na daňové účely vykázal daňovú stratu, je pre posudzovanie materiálnej núdze v zmysle právnej úpravy irelevantný. Preto žalovaný správne k takto zistenému nulovému príjmu z podnikateľskej činnosti pripočítal ostatné zistené príjmy, čo v tomto prípade boli príjmy zo starobného dôchodku, ako sa uvádza aj v napadnutom rozhodnutí.

5. V replike zo dňa 19. februára 2022, zopakoval žalobca v podstate svoju argumentáciu uvedenú v správnej žalobe, týkajúcu sa jeho straty v podnikaní o ktorú mal byť jeho príjem z dôchodku znížený a tak stanovená suma jeho príjmu za rozhodujúce obdobie pre vznik nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Žalobca konštatoval, že vyjadrenie žalovaného k jeho námietke, ktorá je ekonomickou kategóriou neakceptuje a navrhol ju preveriť odborníkom ekonómom

6. Správny súd v konaní podľa § 177 nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP), po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a oboznámení sa s administratívnym spisom vo veci konajúceho správneho orgánu na nariadenom pojednávaní dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná, preto túto podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

7. Úlohou správneho súdu v tomto konaní bolo posúdenie správnosti a zákonnosti postupu a právnych záverov žalovaného, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v označenej právnej veci vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves. Na tomto mieste správny súd konštatuje, že žalobca nespĺnil podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6, § 6a, ani § 6b ods. 2, zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, pretože neboli zistené také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie tohto nároku.

8. Z administratívneho spisu súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručované do vlastných rúk. Vychádzajúc z uvedeného v súlade s ustálenou súdnou praxou, nasledujúcim dňom mu začala plynúť 15 dňová lehota na podanie žaloby. Správny súd považuje žalobu za včas podanú. Z obsahu súdneho spisu je možné zistiť, že žalobca doručil Krajskému súdu v Košiciach emailové podanie na str. 4, 5, 6, súdneho spisu, ktoré označuje žalobcu, dátum dňa 21.07.2020 od 18:24 do 23:12 adresované podateľni Krajského súdu v Košiciach, s označením „správna žaloba“, následne ktoré bolo opatrené pečiatkou krajského súdu dňa 22.07.2020 ako podané. Správny súd prv ako by žalobcu vyzval na odstránenie väd podania žalobcu vo veci podľa § 59 SSP, obdržal dňa 24.07.2020 doplnenie tohto podania žalobcom obsahujúce celý text dôvodov správnej žaloby, takže lehota na jej podanie, ktorá uplynula 21. 7. 2020, bola v tomto kontexte dodržaná.

9. Správny súd z obsahu administratívneho spisu žalovaného zistil, že žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci žiadosťou zo dňa 4. septembra 2019, ku ktorej na výzvu žalovaného predložil doklady preukazujúce jeho príjmové, majetkové a osobné pomery, ako aj doklady vzťahujúce sa na vec vedenú pred Okresným súdom v Spišskej Novej Vsi, v ktorej žiadal o poskytovaní právnej pomoci.

10. Žalobca správnu žalobou poukazoval na nezákonnosť rozhodnutia tak, ako ich špecifikoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný, majúci za to, že o jeho návrhu v tejto veci nebolo rozhodnuté v súlade s platnou právnou úpravou, pokiaľ ide o jeho stratu z podnikania a súčet príjmov zo starobného dôchodku, potrebných pre splnenie kritérií podľa § 6, § 6a a § 6 ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

11. Správny súd tiež z obsahu administratívneho spisu zistil, že sa tam nachádza žalobcom predložené potvrdenie Sociálnej poisťovne zo dňa 16. septembra 2017 o výške dôchodkových dávok, vyplácaných žalobcovi v období od (marca 2019 do septembra 2019 vyplýva záporný rozdiel príjmov a výdavkov (406,- eur), ktorý podľa hodnotenia žalovaným presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 336,32 platnú od 01.07.2019, o sumu 69,68 Eur mesačne. Z čestného prehlásenia žalobcu zo dňa 9.3.2020, vyplynulo, že výsledkom jeho podnikania v marci 2019 bolo -167,- Eur, v apríli 2019 -201,- Eur, v máji 2019 -188,- Eur, v júli 2019 -311,- Eur, v auguste 2019 sumu 21,- Eur, v septembri -220,- Eur a mal vyššie výdavky ako príjmy a teda mal za dané obdobie nulový príjem z podnikateľskej činnosti. Na základe dokladov o príjme žalobcu konštatoval žalovaný, že nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze. Podľa ust. § 6b ods. 2 č. 327/2005 Z. z., ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Poskytnúť takúto právnu pomoc, nie povinnosť, pretože zákon č. 327/2005 Z. z. žalovanému zveril možnosť voľnej úvahy a ten rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Správny súd súhlasí s názorom, že za tieto sa považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žalobcov, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky, alebo spôsobilo im vážnu ujmu na živote, zdraví. Preto s ohľadom na predmet sporu vedený žalobcom na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi, sa stotožnil s názorom žalovaného o otázke interpretácie ust. § 6b ods. 2 zákona.

12. Na pojednávaní dňa 25. augusta 2022 žalobca zotrval na podanej žalobe v celom rozsahu považujúc právny názor žalovaného na posúdenie otázky výšky jeho príjmu za irelevantný, keďže ide o otázku ekonomickú. Zhodne ako v žalobe a replike žiadal, aby súd do konania pribral znalca z odboru ekonómia resp. účtovníctvo, ktorý by vyhodnotil jeho príjem z odborného hľadiska.

13. Zástupkyňa žalovaného sa ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní.

14. Referenčná právna úprava:

Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a na ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej proti spoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“), alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

Podľa § 2 cit. zákona tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ cit. zákona tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred ústavným súdom SR (ďalej len „vnútroštátne spory“).

Podľa ustanovenia § 4 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z. je materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo stav, príjem fyzickej osoby nedosahuje 1,6 - násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom

Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žiadateľ“) sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak a/ jej príjem nepresahuje 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, b/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

Podľa § 6a ods. 1 cit. zákona, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; 5a) splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 6b ods. 2 cit. zákona 1) Ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti.(2) Ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 7 ods. (1) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu 6) po odpočítaní) poistného na verejné zdravotné poistenie, b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie

v nezamestnanosti, c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

15. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a tiež konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo v medziach podanej žaloby a dospel k záveru, že správnou žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané v súlade s platnou právnou úpravou, potom, čo sa správny orgán dostatočne zistil skutkový stav veci, a z neho vyvodil aj správny právny záver, s ktorým sa súd v celom rozsahu stotožňuje. Žalovaný sa dostatočným spôsobom vysporiadal s dôvodmi žalobcom podanej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci i všetkými dôkazmi, nachádzajúcimi sa v administratívnom spise, špecifikovanými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

16. Správny súd ako nedôvodnú hodnotí námietku žalobcu týkajúcu sa posudzovania zákonnej podmienky hmotnej núdze, a v tejto súvislosti s namietaným porušením ust. § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci žalovaným konštatuje, že táto právna otázka už bola vyriešená v konaniach Krajského súdu v Košiciach vedených pod sp.zn.: 10Sp/5/2014 a 7S/40/2017 u totožných účastníkov, kde v rozsudkoch zo dňa 7. septembra 2015 č.k.: 10Sp/5/2014 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.: 10Sžo/3/2016 zo dňa 30. marca 2016 a zo dňa 22. novembra 2017 č.k.: 7S/40/2017-52 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. novembra 2018, sp.zn.: 1Sžk/26/2018, 7S 131/2017 zo 4. 9. 2019 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. októbra 2021, sp.zn.: 4Sžk/18/2021, kde kasačný súd konštatoval, že námietka o nesprávnom posúdení výšky jeho príjmov z dôvodu, že odporca pri nesprávnom výklade zákona do výšky jeho príjmu nezapočítal aj záporný príjem z podnikateľskej činnosti, je nedôvodná. Takýto záver vyplýva jednoznačne zo znenia ustanovenia § 6 ods. 1 písm. a/ a § 6a ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorých pre potreby splnenia podmienok na poskytnutie právnej pomoci sa posudzuje príjem fyzickej osoby, ako rozdiel príjmov a výdavkov v jednoduchom účtovníctve. Pri hospodárskom výsledku, keď samostatne zárobkovo činná osoba v účtovnom roku vykazovala stratu, teda príjem z podnikateľskej činnosti za dané obdobie bol nulový. V zmysle uvedeného od nulového príjmu nie je možné odpočítať žiadne výdavky, pretože v prípade straty z podnikateľskej činnosti jeho príjem pre potreby zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi nedosiahol z tejto činnosti žiaden započítateľný príjem. Preto pri posudzovaní otázky materiálnej núdze je potrebné vychádzať z príjmu spočívajúceho v jeho dôchodkovej dávke, ktorá je u žalobcu jediným započítateľným príjmom, ktorý v rozhodnom období presahuje hranicu materiálnej núdze, a to tak 1,4 násobku ako aj 1,6 násobku a v tomto smere je záver správneho orgánu vecne správny. Nie je pritom možné pre tieto účely interpretovať zákon tak, že o jeho stratu z podnikania sa má znížiť príjem žalobcu z jeho poskytovaného dôchodku. Príjem z dôchodku patrí do inej kategórie, kde výdavky ho nemôžu znížiť ako pri posudzovaní napríklad dane z príjmov, kde sa príjem znižuje o zákonom predpokladané výdavky na úroveň základu dane. Príjem z dôchodku žalobcu dani nepodlieha a tento sa pre účely interpretácie zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi neznižuje o žiadne výdavky. Výsledkom bilancie príjmov a výdavkov v podnikaní každého je základ dane. K posúdeniu tejto otázky je relevantným aj právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. februára 2014, č.k.: 3Sp/51/2013-19 (potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 2. februára 2014 sp.zn.: 3Sžo70/2014) podľa ktorého „z uvedeného ustanovenia (§ 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci), teda jednoznačne vyplýva, že pri posudzovaní materiálnej núdze sa neprihliada na platby v súvislosti so splácaním exekúcie, pôžičky, prípadne výdavkami, ktoré sú spojené s užívaním bytu.“

17. V tejto súvislosti poukazuje správny súd aj na právny názor Najvyššieho súdu SR, vyslovený v citovanom rozsudku sp.zn.: 10Sžo/3/2016 zo dňa 30. marca 2016, podľa ktorého „podnikateľské riziko nemožno prenášať na štát, samostatne zárobkovo činná osoba je povinná znášať ho sama“, ako aj právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudku z 19. novembra 2018, sp.zn.: 1Sžk/26/2018, ktorý odkazujúc na odôvodnenie rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 22. novembra 2017, č.k.:7S/40/2017-52, uviedol: „Sporné ustanovenia § 7, najmä ods. 1-4, treba vykladať tak, že sa majú spočítať jednotlivé dosiahnuté príjmy podľa ods. 1 a ods. 2, to všetko v období určenom podľa ods. 4, čiže za mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť a tiež za šesť mesiacov predchádzajúcich tomuto mesiacu. Príjmom podľa ods. 1 treba zjednodušene povedané rozumieť príjem, ktorý podlieha dani z príjmov, po odpočítaní relevantných tam uvedených výdavkov. Úmyslom zákonodarcu teda bolo, aby sa takto vypočítal akýsi „čistý“ príjem. Pokiaľ výdavky presahujú zdaniteľné príjmy, takýto príjem je nulový, resp. ide o stratu. Zákon č. 327/2005 Z. z. neumožňuje túto stratu započítať voči ďalším príjmom v zmysle § 7 ods. 2 a 3, ktoré nepodliehajú dani z príjmov, ako je práve sťažovateľov starobný dôchodok. Pokiaľ

teda definované odpočítavané výdavky presahujú príjem zo sťažovateľovho podnikania, platí, že príjem (z podnikania) podľa § 7 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., je na účely tohto zákona nulový. Fakt, že sťažovateľ na daňové účely vykázal daňovú stratu, je pre posudzovanie materiálnej núdze v zmysle právnej úpravy irelevantný. Preto žalovaný správne k takto zistenému nulovému príjmu z podnikateľskej činnosti pripočítal ostatné zistené príjmy, čo v tomto prípade boli príjmy zo starobného dôchodku, ako sa uvádza aj v napadnutom rozhodnutí“. Za takéhoto stavu správny orgán na základe dostatočne zisteného skutkového stavu prijal správny právny záver, preto nie je namieste ani žalobcom navrhované znalecké dokazovanie znalcom z odboru ekonomiky.

18. Z dikcie § 6 b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci vyplýva, že tento inštitút je výnimkou z posudzovania stavu materiálnej núdze žiadateľa, o poskytnutie právnej pomoci (vo vzťahu k ev. kladnému rozhodnutiu), a na poskytnutie právnej pomoci za aplikácie tohto ustanovenia niet právneho nároku. Postup podľa tohto ustanovenia závisí výlučne od posúdenia, správneho uváženia žalovaného (v zákone je toho vyjadrením použité slovo „môže“). Zákon teda dáva možnosť žalovanému priznať právnu pomoc žiadateľovi (za finančnej spoluúčasti), takúto možnosť však spája v každom prípade s povinnosťou pri rozhodovaní podľa tohto ustanovenia zákona odôvodniť primeranosť, resp. neprimeranosť okolností žiadanej právnej pomoci. Toto je žalovaný povinný odôvodniť vždy s ohľadom na okolnosti daného prípadu.

19. V preskúmvanej veci správny súd ako nedôvodnú hodnotí námietku žalobcu spočívajúcu v nesúhlase s nepriznaním právnej pomoci podľa tohto ustanovenia, pretože žalovaný v odôvodnení správneho rozhodnutia uviedol podrobnú správnu úvahu, ktorá ho viedla k záveru, že právny stav veci a okolnosti prípadu nenasvedčujú tomu, že neposkytnutie právnej pomoci by malo vážne následky a spôsobilo vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žiadateľa. Za takéhoto stavu aj podľa názoru súdu správna úvaha žalovaného je správna a nevybočuje zo zákonom stanovených medzí.

20. K námietke žalobcu, že vec nebola posúdená s ohľadom na splnenie zákonných podmienok uvedených v § 6b ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi správny súd považuje aj túto námietku za nedôvodnú, pretože toto ustanovenie má priamu väzbu na § 6 a ods. 1 označeného zákona, teda jeho aplikácia prichádza do úvahy iba za situácie, že príjem fyzickej osoby síce prevyšuje 1,4 násobok sumy životného minima, ale zároveň nepresahuje 1,6 násobok uvedenej sumy, čo však nie je tento prípad, pretože tak ako to je vyššie uvedené, žalobca nespĺňa podmienku materiálnej núdze definovanú v § 4 ods. 1 písm. i/ zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

21. V zmysle vyššie uvedeného správny súd s odkazom na ust. § 140 SSP odkazuje na obsah odôvodnení rozsudkov správnych súdov aj Krajského súdu v Košiciach v spojení s rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu kasačného, ktoré sú uvedené v bodoch 16 a 17 tohto rozsudku.

22. Správny súd zväžil všetky uvedené skutočnosti a na ich základe, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami, podľa § 190 SSP žalobu žalobcu ako nedôvodnú jednomyseľne (§ 139 ods. 4 SSP) zamietol.

23. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1, § 168 SSP tak, že účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žalobca nemal vo veci celkom, a ani v časti úspech a žalovanému voči žalobcovi nevznikli dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

24. Senát správneho súdu rozhodol v zmysle § 139 ods. 4 SSP jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť v lehote do jedného mesiaca odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Košiciach.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne mu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne mu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

Uvedená povinnosť neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/ (sociálne veci, veci azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1, 2 SSP).